

מכתב

שיעון חזק היומי בדרך קצרה

לע"נ הגאון ר' מנשה בר'

אליעזר זקוק"ל

הערוט והנצחות טל 0548449853 או מייל MABADAF12@GMAIL.COM

גליון 93 פרשת בהר תשע"ד

ביצה מ ראש השנה ב-ז

ואין לומר שר"ה הוא אייר, שהרי כתוב בשנה הראשון בשנה השנית באחד לחדש הוקם המשכן, וכתוב ויהי בשנה השנית בחדש השני נעלה הענן מעל משכן העדות, ואם ניסן הוא שנה שניה וגם אייר הוא שנה שניה א"כ אייר הוא לא ר"ה, ואין לומר שר"ה הוא סיון, שהרי כתוב בחדש השלישי לצאת בני ישראל ממצרים, ואם סיון הוא ר"ה א"כ צריך להיות כתוב בחדש השלישי בשנה השנית, ואין לומר שר"ה הוא תמוז אב או אדר, שיש לבאר כדברי ר"א שלומדים מהפסוק ויחל לבנות בחדש השני בשני בשנת ארבע למלכותו והיינו שני לחדש השני שמונים בו למלכותו, ורבינא דוחה שנתאמר שני בחדש, ויש לומר ששני בחדש היה צריך להיות כתוב מפורש, ואין לומר שני בשבת, שלא מצאנו בשום מקום יום בשבוע, ועוד שיש להקיש את השני לראשון שכמו שהראשון הוא חודש כך השני הוא שנה וארבע ברייתא כדברי ר' יוחנן, שמונים למלכים מניסן שכתוב ויהי בשמונים שנה וארבע מאות שנה לצאת בני ישראל מארץ מצרים, וכתוב ויעל אהרן הכהן אל הר ההר על פי ה', וכתוב ויהי בארבעים שנה בעשתי עשר חדש, וכתוב אחרי הכותו את סיחון, וכתוב וישמע הכנעני מלך ערד, וכתוב ויראו כל העדה כי גוע אהרן, וכתוב ויהי בחדש הראשון בשנה השנית, וכתוב ויהי בשנה השנית בחדש השני, וכתוב בחדש השלישי לצאת בני ישראל וכתוב ויחל לבנות.

רב חסדא אומר שרק למלכי ישראל מניסן, ולמלכי אומות העולם מניסן מתשרי, שכתוב דברי נחמיה בן חכליה ויהי בחדש כסלו שנת עשרים וכתוב ויהי בחדש ניסן שנת עשרים לארתחשסתא, ואם כסלו נקרא שנת עשרים וגם ניסן שאחריה הוא שנת עשרים, א"כ לא מניסן להם מניסן, ואין לומר שהפסוק הראשון אינו מונה עשרים לארתחשסתא אלא למנין אחר, **עמוד ב** שרוב פפא אומר שלומדים גזירה שוה שנת עשרים משנת עשרים, וגם המנין הראשון הוא לארתחשסתא, אך יש לדחות שנאמר שהמעשה של כסלו היה אח"כ, ויש לומר שכתוב בברייתא שמה שאמר חנני בכסלו, כמו שכתוב דברי נחמיה בן חכליה ויהי בחדש כסלו שנת עשרים, ואני הייתי בשושן הבירה ויבא חנני אחד מאחי הוא ואנשים מיהודה ואשאלם על היהודים הפליטה אשר נשאר מן השבי ועל ירושלים, ואמר לי הנשארם אשר נשאר שם מן השבי במדינה ברעה גדולה ובהרפת וחומתי ירושלים מפורצת ושעריה נצתו באש, ונחמיה אמרם למלך בניסן שכתוב ויהי בחדש ניסן שנת עשרים לארתחשסתא המלך יין לפניו, ואשא את היין ואתנה למלך ולא הייתי רע לפניו ויאמר לי המלך מדוע פניך רעים ואתה אינך חולה אין זה כי אם רע לב, ואייר הרבה מאד ואומר למלך, המלך יעולם יהיה מדוע אל ירעו פני אשר העיר בית קברות אבותי חזבה ושעריה אוכלו באש, ויאמר לי המלך על מה זה אתה מבקש ואפתול אל אלוהי השמים ואומר למלך אם על המלך טוב ואם ייטב עבדך לפניו אשר תשלחני אל יהודה אל עיר קברות אבותי ואבננה, ויאמר לי המלך והשגל יושבת אצלו עד מתי יהיה מהלכך ומתי תשוב, ויטב לפני המלך וישלחני ואתנה לו זמן, ורב יוסף שואל מהפסוק ביום עשרים וארבעה בחדש בשני בשנת שתיים לדריוש, וכתוב בשביעי בעשרים ואחד לחדש ולא כתוב בשביעי בשנת ג', ור' אבהו אומר שכורש היה מלך כשר ומנו לו מניסן, ורב יוסף מקשה מפסוק אחר שכתוב ושיצא ביתא דנא עד יום תלתא לירח אדר, די היא שנת שית למלכות דריוש מלכא, וכתוב בברייתא שאותו זמן בשנה הבאה עלה עזרא מבבל עם גלותו, וכתוב ויבא ירושלים בחדש החמישי היא שנת השביעית למלך, ואם מנו לו מניסן א"כ היא שנה שניינית, ועוד שמה הדמיון בין כורש לדריוש, אך בברייתא כתוב שכורש דריוש והוא ארתחשסתא, כורש שהיה כשר, ארתחשסתא על שם מלכותו, ושמו הוא דריוש, אך קשה שכתוב מנו לו מניסן וגם מתשרי, ור' יצחק מחלק שקודם שהחמיץ מנו לו מניסן ואחר שהחמיץ מנו לו מתשרי, ורב כהנא מקשה שיש ראייה שלא החמיץ

דף ד שכתוב בסוף ימיו ומה חשחון ובני תורין ודכרין ואמרין לעלון לאלה שמיא חנטיין מלח חמור וכשר כמאמר כהניא די בירושלים להוא מתיבה להם יום ביום די לא שגל, ור' יצחק אומר שכתוב מניסן די להון מהקרביין ניתוחין לאלה שמיא ומצלין לחיי מלכא ובנוהי שהעיקר היה שיתפללו עליו, ואף שנאמר שהאומר מטבע זו לצדקה בשביל שיחיה בני ובשביל שאוכה בה לחיי העוה"ב הוא צדיק גמור, יש לחלק שבישראל הוא צדיק ובעכו"ם אינו צדיק, וללישנא בתרא לומדים שהחמיץ שכתוב נדבכין די אבן גלל תלתא ונדבך דצע חדת ונפקתא מן בית מלכא תתיבה ועשה של עץ, שחשב שאם ימרדו בו היהודים ישרוף את ביתה"ק, ולכאורה גם בבנין שלמה כתוב שלשה טורי גזית וטור כריתות ארזים, ויש לחלק ששלמה עשה רק למעלה וכורש עשה מלמטה, שלמה שקעו בבנין וסד בסיד וכורש לא שיקע בבנין ולא סד בסיד, רב יוסף או ר' יצחק אומרים שלומדים שהחמיץ ממה שכתוב שהשגל יושבת אצלו ורבה בר לימא באר ששגל היא כלבה, אך לפי זה מה שכתוב ועל מרא שמיא אתרוממת ולמאנייה די ביתיה היתיו קימין ואנת ורברבתך שגלתך ולחנתך חמרא שתיין בהון, ואין אפשר לומר שכלבה שותה יין בכלי, ואין לומר שלומדים אותה ושותה כך, שהרי כתוב בתהילים מנחת מלכים ביקרונתך נצבה שגל לימנך בכתם אופיר, ואם שגל היא כלבה מה המעלה בזה, ויש לומר שבשכר שישראל מחבבים התורה כמו שכתוב"ם מחבבים לכלבה, לכן וכו' לכתם אופיר, ועוד יש לומר שבאמת שגל היא מלכה, אך רבה בר לימא ידע בקבלה ששגל זו היתה כלבה, וקרא לכלבה שגל שחביבה עליו כשגל, או שהושיבה במקום המלכה, וללישנא בתרא לומדים שהחמיץ כתוב עד כסף ככרין מאה ועד חנטיין כורין מאה ועד חמור בתים מאה ועד בתין משה ומלח די לא כתב, ובהתחלה היה בלי קצבה ובסוף בקצבה, אך יש לדחות שבתחילה לא ידעו מדה ובסוף ידעו מידה, ולכן יש ללמוד כמו הביאורים האחרים.

לכאורה לרגלים יש למנות מט"ו בניסן, ורב חסדא מבאר שכוונת המשנה שהרגל בניסן הוא ר"ה לרגלים, ונ"מ שהנודר עובר בניסן בכל תאחר כר"ש שכתוב בברייתא שהנודר המקדיש והמעריך עובר בכל תאחר מיד כשעברו ר' רגלים, ור"ש סובר שג' רגלים כסדרם והראשון הוא חג המצות והוא אמר שלפעמים עובר בג' רגלים

דף מ מי שהזמין אורחים שיבואו על ידי עירוב לא יקחו עמם מנות לביתם, אלא א"כ זיכה להם מנותיהם מערב יו"ט. **גמרא** לרב, המפקיד פירות אצל חבירו הם כרגלי השומר, ולשמואל כרגלי המפקיד, ולכאורה נחלקו כשיטתם במשנה בב"ק שאם הכניס שורו ברשות בעל החצר, חייב בעל החצר בנזקי שור, ולרבי חייב רק אם קיבל עליו שמירה, ורב פסק כחכמים ושמואל פסק כרבי, ויש לומר שרב אצלינו יכול לסבור כרבי, שלענין שמירת השור סתמא לא קיבל עליו שמירה, אך כאן קיבל שמירה, ושמואל יכול לסבור שם כרבנן ששם הם אמרו שקיבל שמירה שנוח לאדם שבעל החצר ישמור כדי שאם יזיק לשור בעה"ב יפטר, אך כאן אינו רוצה שיעמדו הפירות ברשות השומר, אך יש להביא ראייה ממשנתנו שאם עירב פירותיו כמאור, ואם נאמר שהולכים אחר השומר מה מועיל שעירב, ורב הונא מבאר שמדובר שיידך לו קרן זוית, וכאילו נשאר ברשות המפקיד, אך אם משך השומר, הם כרגליו, ואין להביא ראייה מהסיפא שלא יוליד מנות בידי אורחיו אם לא זיכה להם קודם יו"ט, ואם נאמר שהולכים אחר רגלי השומר מה מועיל להם שזיכה להם שראו ברשותו, ויש לומר שכשמוכזה להם זה נקרא יתור קרן זוית, ועוד יש לומר שאם זיכה זה שנה שעיקר כוונתו להוציא משביתתו, רב חנא בר חנילאי תלה בשר במעבר הדלת ורב הונא אמר לו שאם אתה תלית תוכל לקחת ואם תלו עבוךך אל תיקח, ולכאורה אם הוא תלה לא יקח שרב הונא הוא תלמיד רב שאומר שהולכים אחר השומר, כי לומר שמעבר הדלת הוא כיתור בקרן זוית, ורב הלל שאל שגם בתלו לו יכול לקחת, כי הרי שמואל אמר ששור של פטם הוא כרגלי כל אדם, ורבינא שאל שמועיל גם ע"י אחרים כמו שר' יוחנן פסק כר' דוסא שהולכין אחר רגלי הרועה למרות שלא ניתן לו קודם, ורב אשי שאל מהמשנה שבהמה וכלים כרגלי הבעלים, ויש לומר שרב חנא היה אדם גדול שטרוד בשמועותיו, ורב הונא טען לו שאם אתה תלית יש לך בזה סימן ולא הסתח ממנו דעתך ותוכל לקחת, אך אלו עבוךך היה כאן הסח הדעת ולא תיקח.

משנה לא משקין ושוחטים יונים מדבריות אך ביתיות מותר ובייתיות נקאות אלו שלנות בעיר ומדבריות הן אלו שלנות באפר. **גמרא** נקטו לשון משקין ושוחטים ללמד דרך אגב שעדיף להשקות קודם שחטיה להקל על הפשטת העור.

לתיק בברייתא מדבריות הן שיוצאות בפסח ורועות באפר ונכנסות בגשם הראשון, וביתיות הן שיוצאות לרעות חוץ לתחום ולנות בתוך התחום, ולרבי גם היוצאות בפסח הן ביתיות, ומדבריות הן אלו שלא נכנסות כלל לישורב לא בימות החמה ולא בימות הגשמים, ולכאורה רבי עצמו לא אסר מוקצה שהרי ר' שמעון בנו שאל אותו אם ר"ש יתיר פצלי תמרה, ורבי ענה לו שלר"ש אין מוקצה כלל **עמוד ב** מלבד גרוגרות וצימוקים, ויש לומר שמדבריות הן כגרוגרות וצימוקים, או שרבי אמר לדברי ר"ש ואילו הוא סובר שיש מוקצה, או שבברייתא הוא אמר לדברי חכמים והוא עצמו סובר שהכל מותר, אך גם לשיטתם יש מוקצה הם יודו שהנכנסות בגשם הראשון הן ביתיות, ואמרו לו שהן מדבריות.

ת.ו.ש.ל.ב.ע. מסכת ראש השנה

דף ב משנה יש ארבעה ראשי שנים בשנה, בא' ניסן הוא ראש השנה למנין המלכים וכן לרגלים, בא' אלול הוא ראש השנה למעשר בהמה, ולר"ה ור"ש בא' בתשרי הוא ר"ה למעשר בהמה. בא' תשרי הוא ראש השנה למנין השנים, ולשנת שמיטה ויובל, ולנטינה ולירקות, לב"ש, בא' שבט הוא ראש השנה לאילן, ולב"ה, בט"ו בשבט. **גמרא** רב חסדא אומר שר"ה למלכים הוא לענין שטרות, וזה נ"מ לדברי המשנה ששטר חוב מוקדם הוא פסול ומאוחר כשר, ור"ה מגדיר מתי תחילת מנין השנה.

מלך שהתמנה בכ"ט אדר כשמגיע א' ניסן נחשב לו שנה, ואם מינוהו בא' ניסן נגמרה שנה רק בניסן שנה הבאה, **עמוד ב** והחידוש ברישא הוא שניסן הוא ר"ה למלכים וגם יום אחד בשנה נחשב שנה, ובסיפא החידוש הוא שאפילו רצו למנותו כבר באדר לא מניסן לו בניסן לשנה שניה.

אם מת המלך באדר ומינו תחתיו אחר מונים השנה לשניהם, וכן אם מת בניסן ומינו אחר תחתיו בניסן מונים השנה לשניהם, ואם מת באדר ומינו אחר תחתיו בניסן מונים הראשונה לראשון והשניה לשני, והחידוש ברישא במת באדר, שמונים שנה לשניהם, והחידוש כשמת בניסן שמונים שנים שיום אחד נחשב לשנה גם בתחילת שנה, ובסיפא שמת באדר ומינו תחתיו בניסן החידוש הוא שלמרות שרצו למנותו שנה, והוא מלך בן מלך נמנה לו שנתיים, קמ"ל שלא מונים לו הראשונה.

ר' יוחנן אומר שמונים למלכים בניסן שכתוב אצל שלמה ויהי בשמונים שנה וארבע מאות שנה לצאת בני ישראל מצרים בשנה הרביעית בחודש זיו הוא החודש השני למלך שלמה על ישראל, ומקשים מלכות שלמה ליציאת מצרים שמונים מניסן, ויציאת מצרים מונים מניסן ולא מתשרי, שהרי כתוב ויעל אהרן הכהן אל הר ההר על פי ה' וימת שם בשנת הארבעים לצאת בני ישראל מצרים בחדש החמישי באחד לחדש, וכתוב ויהי בארבעים שנה בעשתי עשר חדש באחד לחדש דבר משה ואם אב ושבט נחשבים שנת ארבעים א"כ ודאי שלא מחתילים למנות באחד מהחדשים בין אב לשבט, ואין לומר שבדרי משה היו בשנת ארבעים להקמת המשכן שלומדים גזירה שוה שנת ארבעים שנת ארבעים, כמו שרב פפא למד לקמן שנת עשרים שנת עשרים לגזירה שוה, ואין לומר שמעשה שבט היה קודם מות אהרן, שהרי כתוב בדברימשה אחרי הכותו את סיחון, וכשאהרן נפטר סיחון עוד היה קיים.

דף ג שכתוב וישמע הכנעני מלך ערד, והוא שמע שאהרן נפטר והסתלקו עניי כבוד וחשב שניתנה עכשיו רשות להלחם בישראל, ולכן כתוב ויראו בני ישראל כי גוע אהרן, ור' אבהו אומר שאין לקרוא ויראו אלא ויראו מלשון גליו, כמו שאמר ר"ל שהמלכה כין משמשת לר' לשונות: ים, שמא, אלא, שהרי, והיינו שנראו כל העדה שהיו מת אהרן, אך יש לדחות שאצל משה כתוב סיחון ואצל אהרן כתוב כנעני, ויש לומר שהוא סיחון הוא כנען הוא ערד, סיחון שדומה לסייח במדבר כנען היא שם מלכותו, ושמו הוא ערד, וללישנא בתרא, ערד שהוא דומה לערד במדבר, כנען היא שם מלכותו, ושמו הוא סיחון.

ולפעמים בד' ולפעמים בה', שאם נדר לפני פסח עובר אחר ג' רגלים ואם נדר לפני שבועות עובר אחר ה' רגלים, ואם נדר לפני חגות עובר אחר ד' רגלים.

חייבי דמין ערכין חרומים והקדשות חטאות ואשמות עולות ושלמים צדקות ומעשרות בכור מעשר ופסח **עמוד ב** לקט שכחה ופיאה, ועוברים מיד אחר ג' רגלים ולר"ש עובר אחר ג' רגלים כשהם כסדרם וחג המצות הוא הראשון, ולר"מ עובר אחר רגל אחד, ולר"א אין יעקב עובר אחר ב' רגלים, ולר"א בר"ש עובר אחר חג הסוכות, טעמו של ת"ק שהפרשה מדברת על החגים ומדוע כתוב שוב בחג המצות ובחג השבועות ובחג הסוכות, ובא ללמד על כל תאחר, ור"ש ואמר שלא היה צריך לכתוב חג הסוכות ובא לומר שהוא אחרון, ור"מ סובר שכתוב ובאת שמה והבאת שמה שמיד עובר בכל תאחר, ושאר התנאים אומרים שבחג אחד יש רק עשה, ור"מ סובר שכיון שהתורה מצוה להביא ואינו מביא ממילא עובר כבר בכל תאחר, ור"א בן יעקב למד מהפסוק אלה תעשו לה' במועדים ומיעוט מועדים שנים, והשאר לומדים מהפסוק זה להיקש של ר' יונה שהקשו כל המועדים ללמד שכל שעשירי החטאת שלהם מכפרים על טומאת מקדש וקדשיו, וטעמו של ר"א בר"ש שהתורה לא היתה צריכה לכתוב את חג הסוכות אלא באה ללמד שהוא גורם, ור"מ ור"א בן יעקב לומדים מהפסוק בחג המצות ובחג השבועות ובחג הסוכות, כדברי ר"א בשם ר' הושעיא שיש לעצרת ז' ימי תשלומין כמו חג המצות, אך לא מקישים לחג הסוכות שיש לו ח' ימים כי שמיני הוא רגל בפני עצמו, ויש לדהות שהוא רגל בפני עצמו רק לענין פד' קש"ב, פיס, זמן, רגל, קרבן שיר, ברכה, אך לענין תשלומין השמיני הוא תשלומין של הראשון, ויש לומר שכשיש לתפוש יותר או פחות תופשים הפחות, ומה שכתבה התורה בפסוק זה את חג הסוכות ללמוד

דף ה שכמו שחג המצות טעון לינה כך חג הסוכות, ובפסח עצמו לומדים לינה מהפסוק ופנית בבוקר והלכת לאוהלך.

התנאים האחרים לומדים תשלומין לעצרת כדברי רבה רבא, שהתורה אמרה למנות ימים ולקדש חודש וכן למנות ימים ולקדש עצרת, וכמו שחודש מונים לימים כך עצרת מונין בשבועות, ואין לומר שנמנה בימים, כי עצרת מונים גם לשבועות, שהיא מצוה למנות בימים ובשבועות, וגם נקרא חג שבועות ע"ש השבועות.

יש להקשות שפסח לא שייך בג' רגלים כי יש לו זמן קבוע, ויש לומר שמדובר בשלמי פסח, ואף זמנו כבר שלמים אין מנו שלמים שבאים מחמת עצמם וגם שלמים שבאים מחמת פסח, שהיינו אומרים שכיון שהם מגיעים מחמת פסח, יהיו כפסח ויעבור מיד בכל תאחר **עמוד ב** קמ"ל שאינו עובר ברגל ראשון. לומדים כל תאחר בכל הדברים, שכתוב כי תדר נדר, ולומדים נדבה שבפסוק אחר כתוב אם נדר או נדבה וגם כאן נדבה היא עם נדר, ומלה' אלו קין לומדים חייבי דמין ערכין והקדשות, ולא תאחר לשלמו ממעט חילופיו, כי דרש ידרשו מרבה חטאת ואשם עולות ושלמים, ה' אלו קין מרבה צדקות ושבועות וכבור, מעמך מרבה לקט שכחה ופיאה, ומוהיה כך חטא לומדים שרק באדם יש חטא אך הקרבן אינו נפסל, ומה שממעט חילופיו אין לומר חילופי עולה ושלמים כי הרי הם קרבים וחילופי חטאת ואשם אינם קרבים שחילופי חטאת מטה, ובא למעט חילופי תודה, שר' חייא אמר שאם התעברה תודה בתמורה ואחת מהם מטה אין להן תקנה, שאם היא תמורה, אין לחם קרב עם תמורה, ואין להקריב בלי לחם שמה היא תודה שאינה קריבה בלי לחם אך אם אינה קריבה לא צריך פסוק למעט, אלא יש לומר שממעטים חילופי עולה ושלמים, ומדובר שעברו כבר ב' רגלים והומם וחיללהו על אחר ועבר עליו רגל אחד והחידוש הוא שזה לא נקרא שעברו עליו ג' רגלים כי הוא מגיע מכח הראשון אלא שהולכים אחר החילוף עצמו, ור"מ שממילא עובר על רגל אחד א"כ כבודה מקרה לא צריך פסוק לרבות, ור"מ מעמיד שנעשה בו מום ברגל וחיללהו ועבר עליו כל הרגל, ולא אומרים שכאלו עבר עליו רגל שלם כיון שהוא במקום הראשון.

לכאורה לומדים שקרבן שאיחרוהו אינו פסול מאחרים שאומרים שכבור שעברה שנתו אינו פסול כפסולי המוקדשים, שכתוב ואלתל לפני ה' אלו קין מעשר דגןך תירושן ויצהן ובכורות בקר וצאנך, ומקישם בכור למעשר שכמו שמעשר לא נפסל משנה לחברותו כך בכור לא נפסל משנה לחברתה, ויש לומר שצריך ב' פסוקים שאם היה כתוב בכבור היינו אומרים דוקא בכור לא נפסל כי אינו בא לרצות אך מה שבא לרצות יפסל כשמאחר אותו קמ"ל שאינו נפסל,

דף ו אך בן עזאי לומר את זה מפסוק אחר, שכתוב אותו שלמות שכתוב לא תאחר לשלמו לא אומרים שמאחר נדרו אלא בלא ירצה, קמ"ל שרק אותו לא ירצה אך מאחר נדרו כן מרצה, ומבך חטא ממעט שכתוב אין חטא, שאף שאמר ר' יוחנן שאשתו של אדם מטה שמבכשים ממנו ואין לו שכתוב אם אין לך לשלם למה יקח משכבך מתחתך, זה רק בעוון נדר ולא בעוון כל תאחר.

מהפסוק מוצא שפתיך לומדים מצות עשה, ומתשמור לומדים לא תעשה, ועשית ש"ב מוזהרים לכפות, כאשר נדרת זה נדר, לה' אלו קין אלו חטאות ואשמות עולות ושלמים, נדבה כשמשמעו, אשר דברת זה קדשי ברך הבית, בפ"ק זו צדקה, וקשה בבבליהם זו שמצות עשה לומדים מצות שמה, ולא לומדים בכל תאחר לשלמו, וש"ב כופים למדו מהפסוק יקריב אותו, ואין לומר שבעל כרחו שהרי כתוב לרצונו ואלא כופים אותו עד שיאמר רוצה אני, ויש לומר שצריך ב' פסוקים אחד שאמר ועדיין לא הפריש ואחד שהפריש ועדיין לא הביא, שאם היה כתוב פסוק אחד היינו אומרים שעובר רק אם אמר ולא הפריש, ואם הפריש אינו עובר כי קיים דיבורו, שבכל מקום שהוא, הוא קדוש, ואם היינו מחדשים שעובר בהפריש ולא הביא היינו אומרים שעובר כי השחה אותו, אך אם עדיין לא הפריש אינו עובר כשרק דיבר, אך קשה לפרש שאמר ולא הפריש, כי הרי למדו מפסוק זה נדבה, וההבדל בין נדר לנדבה שנדבר זה שאומר הרי עלי נדבה היא שאומר הרי זו, ונדר אבד או נגנב חייב באחריות, ונדבה אבד או נגנב אינו חייב באחריות, וא"כ נדבה הוא מפרישה מיד בדיבורו, ור"מ מבאר שמדובר שאמר הרי עלי עולה על מנת שאיני חייב באחריות.

רבא אומר שעל צדקה מתחייב מיד בכל תאחר כי הרי ישנם עניים, והחידוש הוא שלמרות שזה כתוב בפרשת קרבנות שעובר עליהם רק בג' רגלים, קמ"ל שרק קרבנות תלוים ברגלים אך צדקה עובר מיד שהיא מצויה עניים.

רבא אומר שאחר רגל אחד עובר בעשה, ויש להקשות שכתוב במשנה בעדויות שהעידו ר' יהושע ור' פפייס שולד שלמים קרב שלמים, והעיד ר' פפייס שהיתה להם פרה של שלמים שאכלה בפסח ואת ולדה אכלו שלמים בחג, ואמנם בפסח לא אכלוהו שיתכן שהיה אז מחוסר זמן אך היו צויכים לאכלו בשבועות כדי שלא לעבור על עשה של ובאת שמה, **עמוד ב** רב רבא ביאר בשם רבא שהוא היה חולה בעצרת, ורב אשי שחג הכוונה עצרת ור"ב לא תירץ כך כי בלתי כלל

כשמזכירים פסח, לשבועות לא קוראים חג סתם.

רבא אומר שאחר שעברו ג' רגלים עובר כל יום בכל תאחר, אך קשה מברייתא שאמרת שכבור וכל קדשים שעברו עליהם שנה בלי רגלים או רגלים בלי שנה עובר בכל תאחר, ומבאר רב כהנא את הקושיא שאם התנא מחפש לאוים לדברי רבא הוא יכול לכתוב שעובר בכל תאחר כל יום, ור"ב סובר שהתנא קובע בו לאו אך לא לאוים רבים, **רגלים בלי שנה** מדובר כשנדר קודם פסח ועובדים ג' רגלים פחות משנה, אך לכאורה לא יתכן שעוברת שנה לא א"כ רגלים, ולמ"ד שעובר רק כסדרן א"כ עוברת שנה קודם ג' רגלים כסדרן, ור"מ ספק ג' רגלים לא עוברת שנה ללא ג' רגלים, וניתן להעמיד לדעת רבי בשנה מעוברת שרבי סובר לענין בתי ערי חומה שמונים שס"ה ימים כימות החמה, ולחכמים מונים י"ב חדש מיום ליום, ואם התעברה נחלט רק אחר י"ג חדש, וא"כ לרבי ניתן להעמיד שהקדישה אחר פסח ועיברו את השנה שאחריה, ובסוף אדר שני עוברי שס"ה יום ועדיין לא עברו ג' רגלים, ולרבנן ניתן להעמיד כר' שמעיה שעצרת היא לפעמים בה' סיון ולפעמים בו' סיון ולפעמים בו' סיון, שהרי היא ביום ג' של פסח, ואם היו החדשים כסדרן היא בו' ואם ניסן ואייר מלאים היא בה' ואם שניהם חסרים היא בו', ואחרים חולקים על ר' שמעיה וזה אומרים שעלולם אין בין עצרת לעצרת ובין ר"ה לר"ה יותר מד' ימים בשבוע, ובשנה מעוברת ה' ימים,

ר' זירא מסתפק אם יורש הוא בכל תאחר, האם לומדים מהפסוק כי תדר נדר והוא הרי לא נדר, או שיתחייב מדין ובאת שמה והבאתם שמה, ור' חייא למד מהפסוק מעמך פרט לירוש, ואמנם לעיל למדנו מעמך לרבות לקט שכחה ופיאה אך יש לומר שמהמלה עמך לומדים לקט שכחה ופיאה ומהיתור של מ לומדים למעט יורש.

ר' זירא מסתפק אם אשה עוברת בכל תאחר שהיא אינה חייבת בריאה או שהיא שייכת בשמחה, ואב"י אומר שחייבת כי חייבת בשמחה, ואמנם אב"י עצמו אומר שאשה בעלה משמחה, אלא שהוא אמר לדברי ר' זירא שאחו היא חייבת בשמחה. **הסתפקו** מתי מונים שנה לבכור, ולאב"י מונים לו ממת' שנולד, ולרב אחא בר יעקב מונים ממת' שנראה להרצאה, ואינם חולקים אלא שרב אחא דיבר בתם

דף ז ואב"י דיבר בבעל מום, ואף שהנולד לא ניתן לאכלו הוא נפל, אך כדורב שידעיים בו שכלו חדשיו.

א' ניסן הוא ר"ה לחדשים ועיבורים ותרומת שקלים, ויש אומרים שגם לשכירות בתים, לחדשים לומדים מהפסוק החדש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה דברו אל כל עדת ישראל לאמר בעשור לחדש הזה ויקחו להם איש שה לבית אבות שה לבית, והיה לכם למשמרת עד יום ארבעה עשר לחדש הזה ושחטו אותו, וכתוב שמור את חדש האביב וחדש שיש בו אביב זה ניסן, ואין לומר שהוא אייר כי אין בו אביב, ואין לומר אדר כי אין בו רוב אביב, אך יש לדחות שלא נאמר בפסוק רוב אביב, אלא רב חסדא לומר מהפסוק אל בחמשה עשר יום לחדש השביעי באספקם את תבואת הארץ וחדש שאוספים בו הוא תשרי, והוא נקרא שביעי, ואין לומר שזה מחשון שהוא שביעי לאיר כי כתוב אסיף, ואין לומר שהוא אילול שהוא שביעי לאדר כי צריך רוב אסיף, אך יש לדחות שלא כתוב רוב אסיף, ורבינא אומר שלומדים מהפסוק בזכירה ביום עשרים וארבעה עשר החדש הוא חדש שבט, ור"ב בר עולא לומר מהפסוק ותלקח אסתר אל המלך אחשוורוש אל בית מלכותו בחדש העשירי הוא חדש טבת, ורב כהנא לומר מהפסוק בארבעה לחדש התשיעי בכסלו, ורב אחא בר יעקב למד מהפסוק ויקראו סופרי המלך בעת ההיא בחדש השלישי הוא חדש סיון, ורב אשי לומר מהפסוק הפיל פור הוא הגורל לפני המן מיום ליום ומחדש לחדש שנים עשר הוא חדש אדר, או מהפסוק בחדש הראשון הוא חדש ניסן, וכולם לא לומדים מהפסוק הזה כי יכול להיות שהכוונה היא ראשון לענין הגזירה, והתנא של המשנה לא מונה את זה כי הוא מדבר על שנים ולא על חדשים.

לכאורה לא מעברים בניסן שהרי לא מעברים לפני ר"ה ואם עברו מעוברת, ומפני הדחק מעברים מיד אחר ר"ה ומעברים רק את אדר, ור"נ בר יצחק מבאר בברייתא שעיבורים הכוונה להפסקת עיבורין, שכתוב בעדויות שמעברים את שנה לא אדר שיש ידיעה שרק עד פורים שכיון ששואלים בהלכות הפסח ל' יום קודם א"כ כבר מזולזלים בחמץ ולא ישמעו לשלוחים שהשנה התעברה, אך חכמים סברו שכולם יודעים שהכל תלוי בחשבון ורק עכשיו כינונו לחשבון הנכון, ומשנתנו לא מנתה לעיבורים, שהיא מדברת על התחלות ולא על הפסקות,

ר' יאשיה לומר תרומת שקלים מהפסוק זאת עולת החדש בחדשו לחדשי השנה, שהתורה אומרת לחדש ולהביא את הקרבן מתרומה חדשה, ולומדים גזרה שיהי מהפסוק ראשון הוא לכם לחדשי השנה, ואין ללמוד מתשרי שכתוב מראשית השנה ששם השנה היא ללא חדשים ועד"ף ללמוד משנה שכתוב עם חדש, ושמואל אמר שקרבנות ציבור מצויה להביאם מא' ניסן מהחדש ואם הביאו מהישן יצא אך חיסר מצוה וכן שנו בבבליה והברייתא מוסיפה שחידש התחבר קרבן ציבור שחלו מן כשר אך בתנאי שמסרה לציבור, והחידוש הוא **עמוד ב** שלא חוששים שלא מסרה לציבור יפה, ומשנתנו לא מנתה את זה כיון שאם הביא יצא, אין להחשיבו.

המשכיר בית לחבירו לשנה מונה י"ב חדש מיום ליום, ואם אמר לשנה זו אפילו השכיר בא' אדר מונה עד א' ניסן, ואף סובר יום א' בשנה נחשב שנה לענין שכירות בית לא אומרים פחות מחודש שלא טרחים לשכור פחות מחודש לא אומרים שנמנה מתשרי שהדרך לשכור לכל ימות הגשמים, ות"ק של הברייתא והתנא של המשנה לא מונים שכירות בתים כי מצוי שוכרים גם בניסן שעדיין מצוי מעט גשם,

משנתנו כר"מ שבא' אלול ר"ה למעשר בהמה, ולרגלים הוא כדעת ר"ש ואח"כ ממישיכה המשנה שלר"א ור"ש בא' תשרי ר"ה למעשר בהמה, א"כ הרישא והסיפא כר"ש ובאמצע המשנה כר"מ, ורב יוסף מבאר שרבי עצמו שנה את המשנה וברגלים הוא סבר כר"ש, ובמעשר בהמה הוא סבר כר"מ, אך לפ"י יש ה' ראשי שנים, ומבאר רבא שלכו"ע יש ארבעה ולר"מ מונים ד' בלי רגלים, ולר"ש מונים ד' בלי מעשר בהמה, ור"ז בר יצחק מבאר שהמשנה מונה ד' חדשים שבהם כמה ראשי שנים, ויש להקשות מהברייתא שבר"ט בניסן ר"ה לעומר ובו' סיון ר"ה לשתי הלחם, ולרבא נמנה ר' ראשי שנים, ולר"ז בר יצחק נמנה ה' חדשים, ורב פפא מבאר שהשכיר רק ראשי שנים שחלילה מהלילה ולכן לא נמנה ורשתי הלחם, אך יש להקשות שרגלים לא חלים מהלילה שמביאים קרבן ביום, ויש לומר שצריך להביא קודם הרגל וחייב מיד בתחילתו, אך קשה מיובל שחל ביום, ויש לומר שזה כדעת ר' ישמעאל בן ר' יוחנן בן ברוקה שיובל חל מר"ה, ורב אשי בר רב אדי מבאר שמונן רק דבר שלא תלוי במעשה ולכן לא מנו עומר ורשתי הלחם, אך קשה מרגלים שהם תלוים בעשיית התמיד, ויש לומר שכל תאחר חל מעצמו מתחילת היום.